

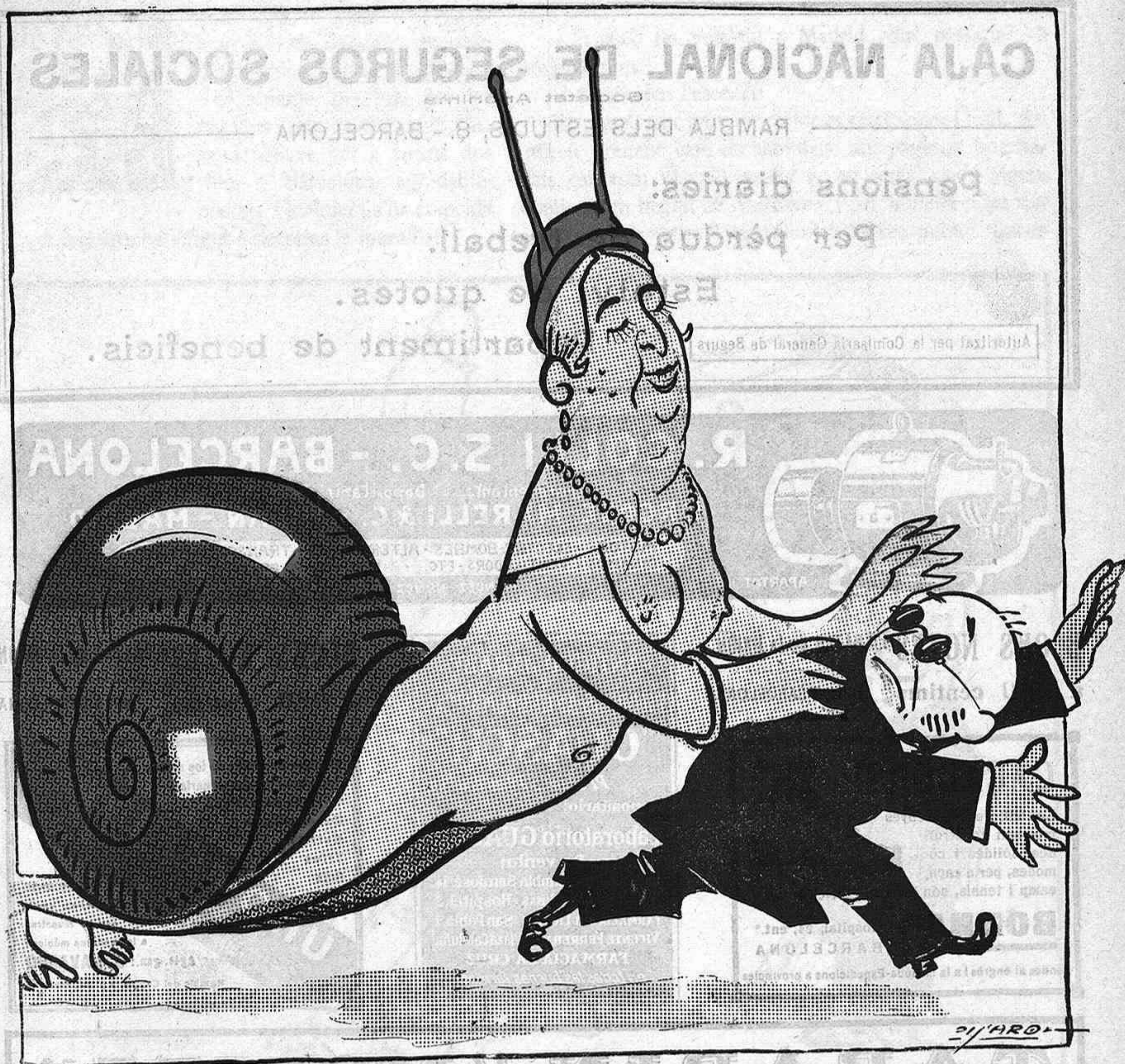
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2062 :: ANY XL

15 cèntims = Atrassats 30

BARCELONA 5 DE JULIOL DE 1918

LA MORAL BABILÓNICA I EL SENYOR ESTEVE

—Vés, toca't la teva de closca. Pel juliol, ni dona ni cargol.

**Perfumeu vos
amb
LOCIONS de "MYRURGIA"**

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12 **EL MEJOR MUSIC-HALL DE ESPAÑA** Teléfono 3332 A
Continuos grandes programas de artistas de verdadero primer orden

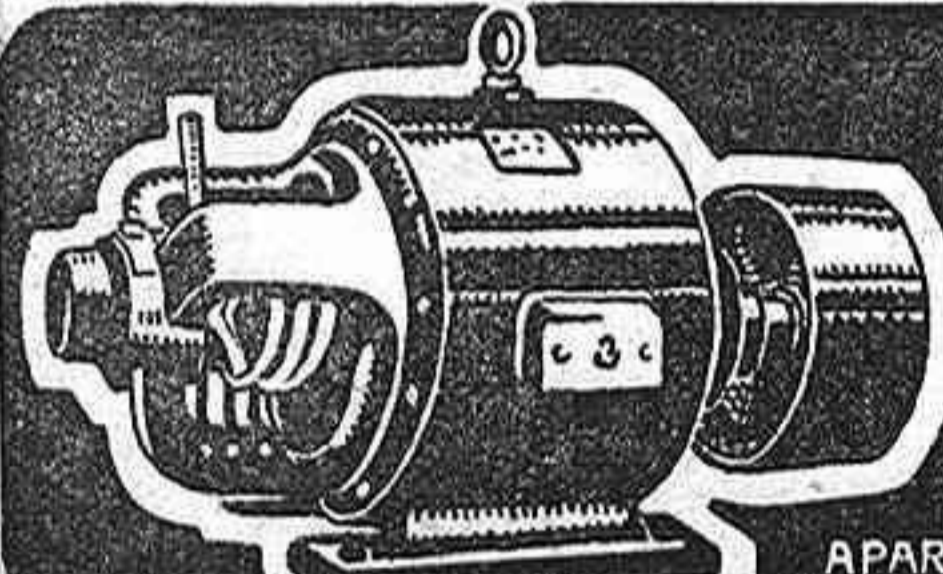
Mañana sábado debut de la incomparable GOYITA

CAJA NACIONAL DE SEGUROS SOCIALES
Societat Anònima

RAMBLA DELS ESTUDIS, 8. - BARCELONA

Pensions diaries:
Per pèrdua de treball.
Estalvi de quotes.
Repartiment de beneficis.

Autoritzat per la Comisaria General de Segurs

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa
ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS - ELECTRE-BOMBES - ALTERNADORS - TRANSFORMADORS
DINAMOS - VENTILADORS - ETC. - DEMANIN-SE PRESUPOSTOS

APARTAT 189 MÈNDEZ-NÚÑEZ Nº 17. TEL. A 1249

BLOKS NOTES del BAZAR de la UNIÓN
a DEU cèntims Unió, 3-BARCELONA

**ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"**

Precio: 5 Ptas frasco

Depositorio:
Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÀ · Rambla San José, 14
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA · Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

BLOKS NOTES del BAZAR de la UNIÓN
a DEU cèntims Unió, 3-BARCELONA

CAÇADORS!

Les millors espadenyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.º
BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA

L'AMBIOTTE HERMANOS
Sintomas: Urolitiasis - Hexametileno tetramina - Formina

PIDASE
folleto explicativo. Muestras
a los señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE **Plaça Sepúlveda, 183** ☎ Telèfon 2044 A

CRONICA

El misteri del ministre

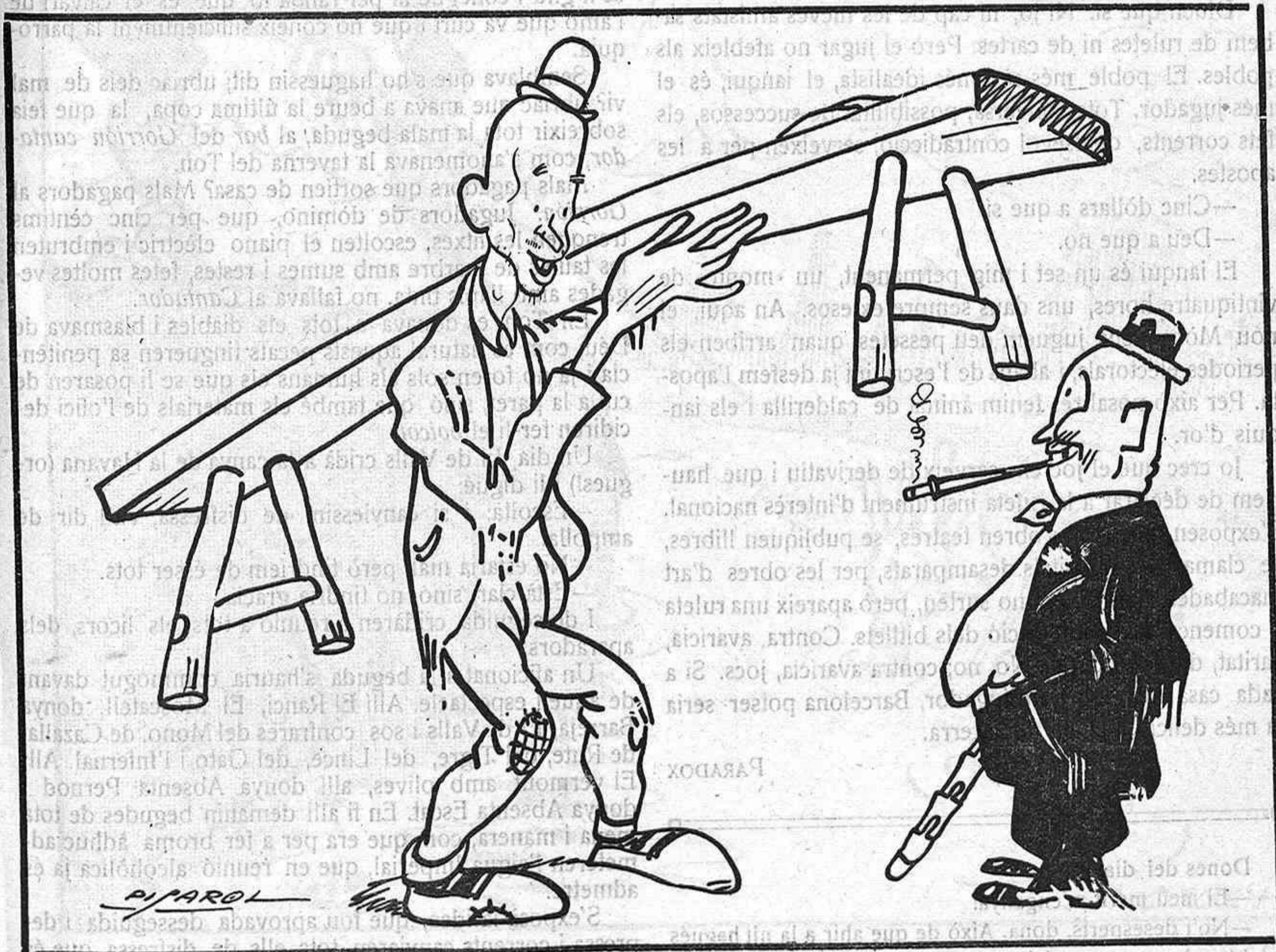
BARCELONA aquesta setmana no ha tingut més que una pregunta: ¿Per què va venir En García Prieto? Les respostes se succeïen incongruents. Pels afers d'espionatge, pel joc, per les baralles entre les altes autoritats governatives, per a passar dos dies a Barcelona agradablement... Finalment s'ha coincidit en que el ministre ha vingut a decretar la moralitat.

Barcelona té fama de deshonest a i de jugadora. Doncs ni exhibició de desnús, ni jocs d'atzar. Ni luxúria, ni avarícia. D'avui endavant, els barcelonins no podrem tenir públicament més que cinc pecats capitals. Però ¿per què aquestes condemnes, si en la nostra ciutat pequem precisament pels extrems contraris, per manca de vicis? Dies endarrera acompanyavem a un escriptor madrileny, i per a que no s'entornés defraudat d'aquella Barcelona llibertina, on cada nit se pecava més que en totes les nits de l'any en el reste d'Espanya, el portàrem a un cafè-concert amb fama de museu pornogràfic. Desfilaren unes cupletistes canines i unes balladores epilèptiques, i, finalment, una d'elles descobrí el misteri de la seva carn.

—Si això ho veiessin a Madrid ¿què passaria?—li preguntàrem.

—Assaltarien l'escenari.

En aquell cau impúdic, tothom restà quiet i mut. Seguiren prenent cafè els habituals; uns pagesos, bocabardats, estiraren el coll; molts ni en feren cas, i alguns continuaren llegint *El Noticiero!* I per aquella dona que no alterava la sensual equanimitat del seu públic, Barce-

TOTHOM HI TÉ DRET

—On vas Tano?

—Valg a posar un banc a la Plaça de Catalunya.

lona era per a les gents d'Espanya la Sodoma del Mediterrani. A la sortida diguerem al madrileny:

—Això és quelcom semblant a la polèmica sostinguda per dos escriptors francesos. Com un d'ells mostrés a l'altre algunes de les seves frases, li respongué: «Aquestes frases res tenen que veure amb el conjunt de la meua obra.» Es com si un s'entretingués en arrencar els sexes de les estatués del nostre museu, i mostrant-los digués: «Heu's aquí el Louvre!» Aquesta dona, ni les altres, no alteren les nostres costums de vida morigerada. Ja veieu, fins hi ha qui entre el seu desnú i *El Noticiero*, prefereix *El Noticiero*.

¿I el joc?, se dirà. Jo no sé encara si el joc és un mal o un bé. Indubtablement hi ha qui perd els seus cabals, però fet i fet, del joc frueix més gent que no pas en pateix. Perdran mitja dotzena de senyors, però guanya el banquer, la casa, els «croupiers», els moços, les autoritats tolerants, els periodistes desaprensius, la beneficència i, en darrer terme, la ciutat. El Círcol Artístic concedeix cinquanta mil pessetes als pintors; el de Caçadors dóna feina a moblistes, paletes i lampistes; l'Equestre substituirà un hotel gris per un palau rutilant.

—Es que es juga massa.

Diuen que sí. Ni jo, ni cap de les meves amistats sabem de ruletes ni de cartes. Però el jugar no afebleix als pobles. El poble més sà i més idealista, el ianqui, és el més jugador. Tota conversa, possibilitat de successos, els fets corrents, qualsevol contradicció, serveixen per a les apostes.

—Cinc dòllars a que sí.

—Deu a que no.

El ianqui és un set i mig permanent, un «monte» de vintiquatre hores, uns daus sempre extesos. An aquí, el nou Mònac, ens juguem deu pessetes quan arriben els períodes electorals, i abans de l'escrutini ja desfem l'aposta. Per això nosaltres tenim ànima de calderilla i els ianquis d'or.

Jo crec que el joc ens serveix de derivatiu i que hauríem de declarar a la ruleta instrument d'interès nacional. S'exposen quadres, s'obren teatres, se publiquen llibres, se clama pels hospitals desamparats, per les obres d'art inacabades, i els diners no surten, però apareix una ruleta i comença la mobilització dels bitllets. Contra avarícia, caritat, diu la doctrina. No, no; contra avarícia, jocs. Si a cada casa aparegués un jugador, Barcelona potser seria la més deliciosa ciutat de la terra.

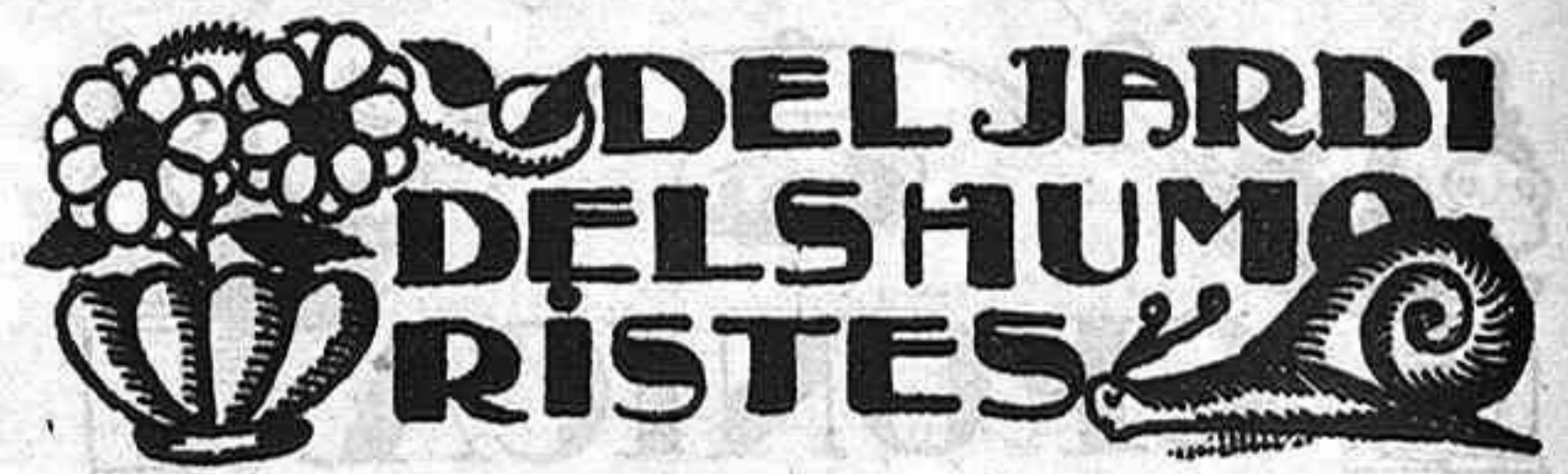
PARADOX

Dones del dia:

—El meu marit m'enganya!

—No't desesperis, dona. Això de que ahir a la nit hagués estat tres hores a casa del seu amic Ernest, no vol dir res.

—Si, que vol dir. Perquè, durant tot aquell temps, el seu amic Ernest era amb mi.

La qüestió és empipar l'amo

Així com hi han gents que un cop empingueren un negoci tot els va be, totes els hi ponen, tot els va vent en *pompa*, que diria en Pic i Pon, n'hi han d'altres que no troben pedra on no ensopeguin, dona que no els traeixi, ni amic que no els hi amagui l'ou.

I en Ton n'era un d'aquests d'hommes nascuts amb mala estruga; de dependent no ho semblava, tot al revés, però quan després de comptar amb uns quants cents duros pogué amb l'ajuda de son principal posar una taverna, el *bar* de les seves il·lusions, la truita se li girà i conegué fil per randa lo que és el calvari de l'amo que va curt i que no coneix suficientment la parròquia.

Semblava que s'ho haguessin dit; ubriac dels de mal vi? ubriac que anava a beure la última copa, la que feia sobreixir tota la mala beguda, al *bar* del *Gorrión cantador*, com s'anomenava la taverna del Ton.

Mals pagadors que sortien de casa? Mals pagadors al *Gorrión*. Jugadors de dòmino, que per cinc cèntims trenquen les fitxes, escolten el piano elèctric i embruten les taules de marbre amb sumes i restes, fetes moltes vegades amb llapis tinta, no fallava al *Cantador*.

En Ton es donava a tots els diables i blaslava de Déu; com és natural aquests pecats tingueren sa penitència i ja no foren sols els humans els que se li posaren de cul a la paret, sinó que també els materials de l'ofici decidiren fer-li el *boicot*.

Un dia, El de Valls cridà a la canya de la Havana (orgues!) i li digué:

—Escolta: i si canviessim de disfressa, vull dir de ampolla.

—No estaria mal, però tindríem de ésser tots.

—Està clar, sinó, no tindria gràcia.

I desseguida cridàren a reunió a tots els licors dels aparadors.

Un aficionat a la beguda s'hauria commogut davant de aquell espectacle. Allí El Ranci, El Moscatell, donya Barreja, El de Valls i sos confreres del Mono, de Cazalla, de Rute, del Tigre, del Lince, del Gato i l'Infernal. Allí El vermout amb olives, allí donya Absenta Pernod i donya Absenta Escat. En fi allí demanin begudes de tota mena i manera, com que era per a fer broma àdhuc admeteren l'aigua Imperial, que en reunió alcohòlica ja és admetre.

S'exposà la idea, que fou aprovada desseguida i depressa i corrents canviaren tots ells de disfressa que és com si diguessim ampolla, fent un trasbals tan gros que ningú seria ja capaç de treure l'entrellat de aquell enredo ni de desfer les cordes de aquell nús.

L'ITALIÀ VICTORIÓS

- Res de Kamaradel... Fava, has de dir!

A l'endemà en Ton es posà a despatxar i entraren tres parroquians coneguts per sa afició a les begudes fortes.

—Ton!... cinc de barreja.

En Ton serveix, ells beuen i desseguida demanen aigua. El bon taverner els serví però se'ls mirà astorat.

—Aigua després de la barreja i ara?

I ells, amb els ulls espurnejant, contestaren a chor:

—Cinc més de barreja.

I encara no la tenien engolida ja cridaren:

—Aigual aigual! aigual!

—Aneu en nom de Déu!

Els parroquians s'amorraren a l'aixeta i begueren llargament. En Ton pensà: es deuen haver tornat granotes. Lo que començà a preocupar-lo és que tots els camàlics i carreters i moços de magatzem de l'entorn, afluíren aquell dia a beurer barreja i a atipar-se de aigua. L'infe-liç no sabia que lo que els servia era canya de la Havana de la més vella, al menys feia quaranta graus. Els tres primers bevedors ho havien fet córrer, tots els companys de causa hi corregeren com mosques a la mel.

Fins aquí no hauria estat més que un petit perjudici, lo tràgic vingué després.

A un que demanà aiguarent de herbes perquè tenia mal de ventre li plantà un got d'absenta que si es descuida reventa; l'home amb les mans sobre la boca del cor cridava:

—Em cremo! em cremo!

En Ton li donà aigua i aleshores l'altre es tornà groc i quedà estirat sobre un banc; del front li sortia una suor freda. Un dels que havien acudit als crits li ficà els dits al coll i el feu gitar. Aleshores restà tranquil però adormit sobre el banc. El pobre Ton no sabia lo que li passava.

En aquestes arribà un parroquià i li demanà absenta, se li serveix: primer l'aixaropet, després el licor i desseguida l'aigua. El bevedor tot parat diu:

—I ara, Ton. Aquesta absenta no es barreja, aquesta absenta va enlaire.

—Remeni bé.

—Ja remeno i com si res. Veiam quin gust té això.

L'home beu i desseguida comença a fer l'ànec.

—Què teniu? què teniu? què vos passa?

—Aaac! aaac! porc! doonar oli a les persones! aaac!

En efecte, l'oli se'n havia anat a l'ampolla de l'absenta.

Els parroquians senyalant a En Ton camençaren a dir:

—Es boig! és boig!

I ell desesperat s'abraonà a la garrafa del sal-fumant i començà a engolir-ne. Felisment allí s'hi havia refugiat l'anís del mono i el que tenia que ésser suïcidi fou mona.

Mentres la dormia, els licors, trobant que la broma havia durat ja prou, tornaren cada un a casa seva.

Quan en Ton despertà tot estava en ordre, la gent es va convèncer de que no era boig, però el que és la anomnada d'ubriac ningú li treurà de sobre.

LETTA

A cà'l barber:

—Home!... Des de que ha començat a tallar-me els cabells, que no'm parla sinó de lladres, catàstrofes, crims i bruixeries.

—A vostè, que és parroquià antic, ja li dirè perquè ho faig. Perquè he observat que aixís se'ls posen els pèls de punta... i això facilità la feina.

L'OGRE I LA VÍCTIMA

—Sí, noi; tots els xofers estem de vaga.
—Carai, home,... no sap lo que me'n alegro.

Remei infalible

UGINT dels rigors de la temperatura siberiana, que's *disfrutava* en el pis que jo habito, un diumenge al matí, del passat mes de febrer, vaig llençar-me al carrer, anant a donar una passejada, aprofitant la esplendidesa del dia, per aquell parc que, encara que no ho semblà, és propietat de tots els barcelonins.

No feia encara deu minuts que hi havia arribat i que m'estava contemplant tot aquell embolic d'aparells, que no serveixen més que per a treure els quartets a molts badoocs, quan sento que em toquen per l'espatlla. Em giro i veig que el que m'havia tocat era En Saldoni.

Vostès no saben qui és, En Saldoni? Doncs, és un amic meu d'infantesa; un bon noi; un tros de pa, que no té més defecte que el de tartamudejar a estones, però que les seves converses són sempre xocants i molt interessants.

Aquest és En Saldoni, i aquest és el que, al moment de girar-me, em diu:

—Ramon!... Ditxosos ulls!!
 —Ola, Saldoni!... Què em contes de nou?
 —Ai, Ramon!
 —També saps aquesta cançó?
 —No; no estic per can... can...
 —Jo tampoc; és un ball que no m'agrada.
 —Que no estic per cançons!
 —Ben fet, Saldoni!
 —Estàs molt d'humor, Ramon. Que n'ets de feliç!
 —I tu, que no n'ets?
 —Gens!
 —Deu ésser de poc temps ençà, perquè ho eres més que jo.
 —Es veritat, però ara sóc un desgraciat.
 —I això? Que no et fa bondat la Carmeta?
 —Sí, Ramon; la Carmeta és molt bona, però té una ma... una ma...
 —S'ha quedat manca?
 —Té una mare que és una *fiera*.
 —Que la tens a casa teva?
 —Sí, ja fa un quant temps.
 —No'n sabia res. Si que deus estar divertit amb la sogra a casa.
 —No me'n parlis!
 —I, com ha sigut que l'has admès?
 —Per la força, Ramon!
 —No ho comprenc.
 —Ja t'ho explicaré.
 —Digues... sóc tot orelles.
 —Tu, ja saps que'ls meus sogres vivien a Sant Feliu de Pallers i que, cada istiu, anàvem a casa d'ells, la Carmeta i jo, a passar-hi un parell de mesos. Això ho veníem fent feia ja set o vuit istius. Però l'any passat, un mes abans de nostra anada, el sogre va tenir l'ocurrència de morir-se...
 —Pobre home! Tan bon subjecte!
 —El coneixies?
 —No, però quasi tots els sogres són bons.
 —Del meu no en puc dir més que bé.
 —Segueix, Saldoni.
 —Als pocs dies d'ésser mort ell, la sogra em diu que li agradaria viure en companyia nostra. No vaig trobar-hi cap inconvenient, perquè mai m'havia demostrat el que és. Li escric que vingui. Ja la tenim a casa; i creient-se la mestressa quina diries que va ésser la primera condició que ns va imposar?
 —Què sé jo? Pot-ser que li cerquessis un promès?
 —Ca, home!... Que cada dematí li compréssim una nata i li portéssim al llit.
 —Mira la llaminerota! I li portàveu?
 —Durant vuit dies vàrem pendre'ns aquesta molèstia,

—Ara, amb aqueixa llei del divorci bé et deuràs volguer casar...

—No, maca, no. Fins que surti el decret dient que'l govern s'encarrega de mantenir als fills, jo no'm caso.

però al novè, veient que no li portàvem, va començar a cridar i a maltractar-me.

—Tenia raó, la dona, si l'havieu acostumada a la nata... diària.

—Des d'aquell dia, la tranquil·litat de casa va desaparèixer.

La senyora es va posar al cap la mania de què l'havíem admès a casa per a què ens servís de criada, i no alçava una palla de terra. Sempre la trobàvem fent la mateixa feina: dormint.

—Millor, home; al menys, mentre dormia, no us feia mal de cap.

—Es veritat; però si es passava el dia dormint, la nit la dedicava a rondinar continuament i amb veu alta, per a què nosaltres no dormíssim.

—Pot-ser patia dels nervis.

—Els que's posaven nerviosos érem nosaltres.

—I encara dura, la comèdia?

—Veuràs. La Carmeta i jo ens vàrem posar d'acord,

i resolguérem confiar-li el *mando* de la casa; és a dir, nomenar-la *mestressa*, per a veure si d'aquesta manera logràvem complaure-la i que ens deixés tranquils.

—Bona pensada!

—No, Ramon; mala pensada.

Desde que ella es

va veure *dueña y señora*, de casa, ha fet el que li ha donat la gana. Ha canviat els mobles de lloc cent vegades. S'ha venut els que li han semblat massa usats. Ha llençat la roba, que era massa apedaçada, i ens ha deixat amb la que portem al damunt. Hem de menjar sempre a gust i capritxo d'ella. Encén foc una vegada a la setmana, i no pas per a cuinar, sinó per a eixugar les mitges que renta a l'aigüera. Les festes que an ella no li vé de gust sortir a passeig, ens obliga a fer-li companyia. Si veu que parlo baix, amb la Carmeta, em diu que sóc un hipòcrita; si parlo alt, que sóc un marrà; si menjo, que semblo un afamat; si no menjo, que ja m'he atipat fora de casa; si bec, perquè bec; si dormo, perquè dormo; és a dir, Ra-

mon, que estic avorrit d'aquesta vida i estic disposat a tot.

—Qui és l'amo dels quartos?

—Ella.

—Mal fet! Això no ho has de consentir!

—Ai, filllet!... Mira veus aquest forat del cap? Doncs és produït per la branilla d'una costella de moltó, que em va tirar ella, fa quinze dies, només per haver-li dit que des de que ella governa, la casa, porto, jo, els calçotets sense betes.

—I no els perds?
 —No, perquè els porto lligats amb un cordill.
 —Saldoni, ets digne de llàstima, però pots desfer-te de la sogra, si vols.
 —Com? Digues!
 —Quants fills tens?
 —Cap.
 —Si que són pocs. Però, no hi fa res. Jo et deixaré els set meus, i en vuit dies et quedés sense sogra.
 —Que la mataran?
 —No; però la faran tornar boja, com varen fer amb la meva, i la tanques al manicomi.
 —Vols dir que el remei no serà pitjor que la malaltia, perquè això d'aguantar set criatures, jo que no hi estic acostumat, i d'haver-les de mantenir?..
 —No mengen gaire, home.
 —Convinguts, doncs. Quan me'ls enviaràs a casa?
 —Demà mateix.
 —Entesos, i mercès, Ramon. Adéu, expressions a la Serafina.

Aquestes varen ésser les darreres paraules de l'amic Saldoni. I mentre se n'anava, jo vaig quedar mirant-me'l i pensant que no era pas tan desgraciat com es creia, perquè si ell tenia una sogra que li havia fet un forat al cap, jo, n'havia tingut una que m'havia omplert el cos de blaus i m'havia fet canviar la pell de les orelles més d'una vegada, i que si sóc viu ho dec als meus set fills que varen lliurar-me d'aquella pantera.

Vaig enviar-li el *septimino* que li havia promés i quan amb més ànsia esguardava bones notícies, dels efectes de la *panacea*, rebo una carta de l'amic Saldoni, en la que em diu:

«Amic Ramon: Convalescent encara d'una ferida al nas, resultat d'una mossegada que m'hi va donar la sogra, t'envio aquesta lletra per a fer-te saber que la Carmeta està malalta i que els teus set filllets *fan* lilit, també malalts, víctimes de les ires de la mateixa *fiera*. No t'alarmis; no tenen molt mal; només te'ls ha assenyalat, per a què els coneguis quan retornin a casa teva. La sogra, bona i grassa, i no precisament en disposició d'ésser tancada al manicomi, sinó disposada a portar-nos, a tots plegats, al cementiri. Aquests són els efectes que ha produït el remei que vares donar-me, per a amansir a la meva sogra; és infalible, guarda la recepta. Ton amic, Saldoni.»

El contingut d'aquesta carta va deixar-me fred.

Mai hauria cregut que, al món, hi pogués haver-hi una sogra de més punys que la meva!

VICENS ANDRÉS LLOBET

A CAU D'ORELLA

El patriarca

L'hem aplaudit amb les mans i el cor set nits seguides; hem escrit per la seva glòria; l'hem rodejat a l'entorn d'una taula, com si fos el Messies, i per sempre més en la nostra memòria restarà la silueta d'aquest Pérez Galdós, al qui diem patriarca de les lletres espanyoles per-

què té cent llibres, com els patriarques bíblics tenien cent fills.

I ho és en Galdós un vell bíblic. Quan parlàvem de la seva vuitentena, els íntims ens responien amb malícies. En Galdós era fort encara. Igual, igual que en Víctor Hugo...

Quan aquest, ple d'anys i de glòria, semblava una ombra, cada tarda agafava el tramvia, camí de la casa de la seva amiga. Tenia costum de pujar a l'imperial, i com que era sempre a la mateixa hora, els bons veïns es deien:

—Deuen ésser les cinc. El senyor Víctor Hugo, ja és aquí!

Així tots els dies i totes les tardes. Quan alguna vegada en Víctor Hugo no arribava en el seu imperial, el barri es trasbalsava:

—Què tindrà En Víctor Hugo? Estarà malalt el senyor Víctor Hugo?

Així, fins als vuitantaquatre anys.

Pensant amb En Galdós i en Víctor Hugo, ens omple un gran optimisme. La literatura, per lo vist, és una mena de cinturó elèctric i si aquest tinter negre i brut, obsessió de la nostra vida de periodistes, vé a ésser una font de Juvenci, qui sap, senyor, qui sap si també nosaltres als vuitanta anys encara podem tenir amiga.

Pedagogia sumptuària

Caminem cap a la rectificació absoluta de la nostra clàssica avarícia. La Mancomunitat, mare pròdiga, a més d'ésser els nostres Ministeris de Foment i d'Instrucció Pública, ens empeny a fer les coses com uns grans senyors.

La Casa de la Mancomunitat que ho és la Casa Batlló més que no pas la Diputació, es renova com si s'haguessin juntat la fastuositat d'un potentat ianqui i el bon gust d'un artista francès. Grans jardins, grans aules, grans laboratoris, gran biblioteca i grans despatxos. I el primer el del Director General d'Ensenyança, el conegut Ors.

El mostrava a un amic, i aquest, encisat per aquell luxe sobri, exclamà:

—Això sembla la cambra dels Lords.

Seguiren la visita. Aprop de la sala d'estudi, s'obria el quarto de les peremptories necessitats. Porcelanes, tubus daurats, rajoles... L'amic es girà vers el senyor Director General: —I això sembla la Cambra dels Comuns.

La desarrelada

Acaba l'estrena de la comèdia lamentable d'un escriptor cubà, cònsol del seu país a Madrid.

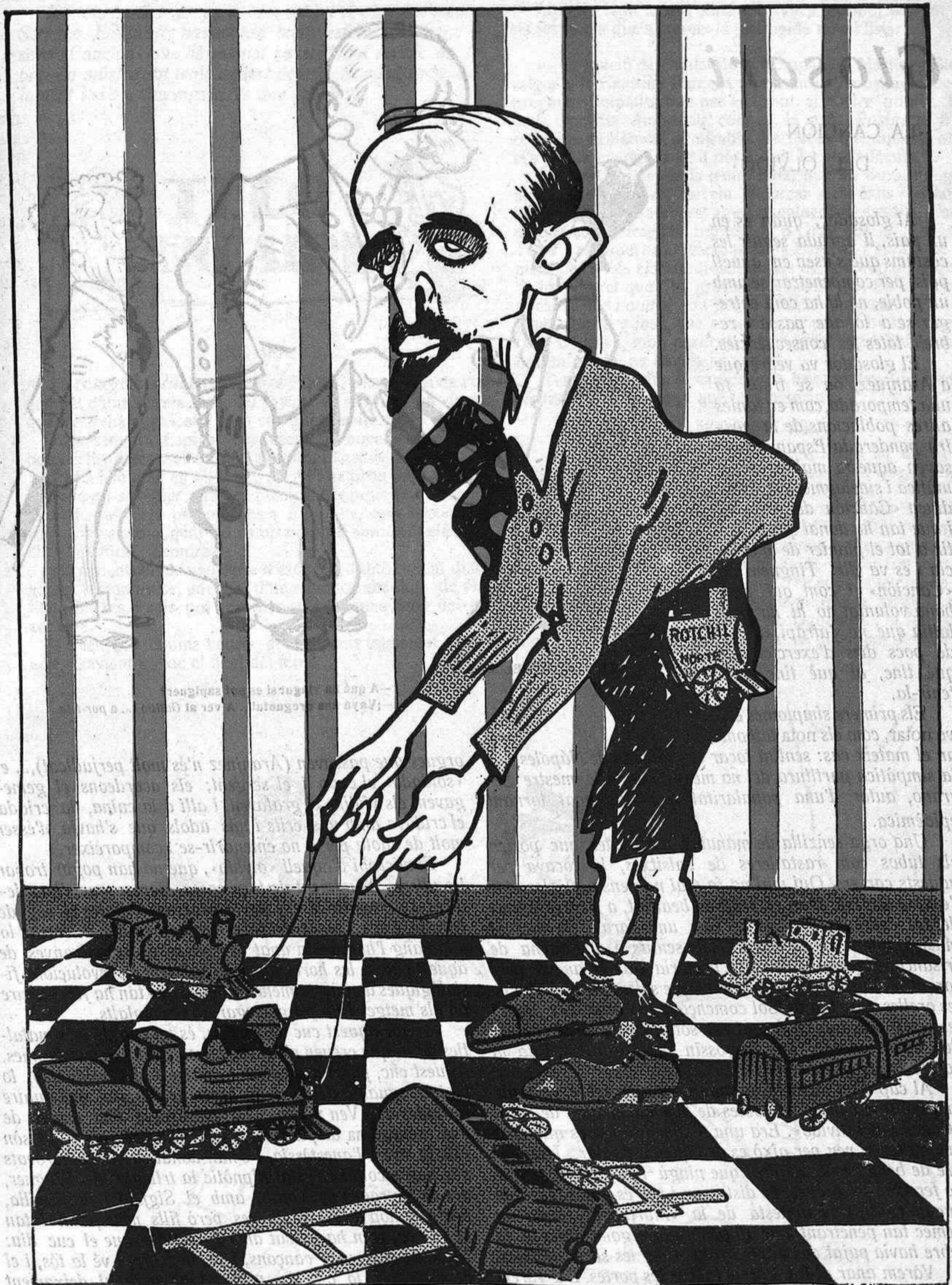
—Per què l'haurà estrenada aquesta comèdia, la Xirgu?
 —es preguntà un escriptor.

—Perquè la comèdia estrenada an aquí, és la futura rebuda profitosa a l'Havana—es respòn.

I es segueix parlant de la Xirgu, que ha estrenat obres de tots els autors castellans, abstenent-se de representar cap obra catalana. Ni d'En Guimerà. L'escriptor afegeix.

—No ha fet ni lo que fan les companyies a tot arreu per profit, posar l'obra del fill il·lustre del poble. Perquè la Xirgu ha perdut, perquè no li hem guardat el secret de que era una actriu dolenta. Els únics elogis que ha obtingut han estat els dels solts de comptaduria.

L'entreteniment del noi de casa

Glosari

«LA CANCIÓN DEL OLVIDO»

Al glosador, quan és en un país, li agrada seguir les costums que s'usen en aquell país; per compenetrar-se amb un poble, no hi ha com entregar-se a lo que passa i rebre'n totes les conseqüències.

El glosador va veure que a Aranjuez, on se troba ja una temporada, com en tantes altres poblacions de la nostra ponderada Espanya passaven aquesta malura enigmàtica i sinelagmàtica, que'n diuen «Canción del Olvido» i que tan ha donat que discutir a tot el planter de la ciència i es va dir: Tinguem la «Canción» i com que amb bona voluntat no hi ha malaltia que no s'atrapí, al cap de pocs dies d'exercici, ai què tinc, ai què tinc... va tenir-la.

Els primers símptomes els va notar, com els nota tothom an el mateix cas: sentint tocar el «soldado de Nápoles» de la simpàtica partitura del no menys simpàtic mestre Serrano, autor d'una popularitat que s'ha anat tornant epidèmica.

Una orga senzilla de manubri, d'aquestes que porten els tubos com rastalleres de salsitxes, la tocava per aquests cariers. Qui mal no fa mal no pensa, el glosador l'estava sentint, quan en estat de beatitut, a les tres tomas del tal «soldado», va sentir com una farum de microbi musical que li anava entrant pels sentits o una mena de frisança, diguem-ne de solfa bacteria, que li anava perforant les dues capsas auriculars que solem dur a dintre de les orelles. La clau de Sol començava a obrar. Les fuses i les semifuses anaven fusant per sota la pell, apoderant-se dels nervis, mateix que si fossin pentàgrames... i ja hi varem ésser. Ja estavem ferits.

Al cap d'un moment, ja amb un xic de febre, va venir una pobre a cantar les cobles de la «Marinel·la» de la tal «Canción del olvido». Era una d'aquelles pobres que com que no tenen veu per això es dediquen a cantar. Una pobre de bona veu és natural que ningú l'escolti. Com que no fereixen les orelles, es distreuen i tan és que canti com que no canti, però aquesta de la «Marinel·la» tenia un gemec tan penetrant, que al pendre la segona toma ja la febre havia pujat dos o tres graus amb les seves dècimes.

Vàrem anar al llit. Vàrem tancar les portes. Ens vàrem volguer isolar de la terrible «Canción» però impossible. A sota hi havia una pianola que com que té el cor de maquinària no es cansava i vinga «El soldado». Totes les

EL VIATGE DEL MINISTRE

—A qué ha vingut si es pot sapiguer?
—¡Vaya una pregunta!... A ver al Gallio i... a por-tela.

orgues que passaven (Aranjuez n'és molt perjudicat),... el «soldado» el cabo i el sergent; els acordeons el gemegaven, els violins el grataven, i allí a la cuina, la criada el cridava amb uns crits i uns udols que s'havia d'ésser molt de cuota per a no entendre-se i comparèixer.

El microbi d'aquell «olvido», que no han pogut trobar les ulleres d'augment de tans cassa-átomos que s'han dedicat a perseguir-lo ens havia penetrat a dintre el cuc de l'orella, i si eis savis del tal microscop en lloc de cercar-lo a la sang l'haguessin anat a cercar a les entranyes de aquest cuc, a les hores d'ara ja sabriem les evolucions fisiològiques d'aquesta mena de bèstia que tan ha fet escriure an els metges i ha fet gemegar an els malalts.

Perquè aquest cuc de l'orella, és un cau de més malalties de lo que creuen els savis, i té curiositats curiosíssimes. Aquest cuc, posat a escoltar i carregat de resignació, lo mateix aguanta deu o dotze hores de Parsifal que quatre jornades de «Ven y Ven». La naturalesa l'ha armat de una membrana de paciència que'l dúu del goig a la sòn i de la sòn a l'anestèsia, i s'han donat cassos comprovats que han escoltat en estat hipnòtic la trilogia de Wagner, des de les raons de Votan, amb el Sigfrid i la família, fins al galop de les Walkiries, però fills meus, tan i tan se l'ataca, com ha passat amb l'«Olvido» que el cuc diu: No estic per més cançons; i vé la febre, i vé la tós, i el deixament i lo que és pitjor: Que amb el deixament també vé el metge, i si combatre una malaltia ja és una cosa prou difícil, combatre malaltia i metge ja quasi és cosa super-humana.

De tots modes ho perdonem tot an el distingit mestre Serrano. Ens ha fet passar tan bona estona escoltant la seva «Canción» que bé ens pot haver donat un xic de febre. La música sol tenir aquest defecte. Si no agrada, malament i si agrada massa, és una epidèmia.

XARAU

ROMEA

La coneguda novel·lista Conxa Espina, enamorada de l'argument d'una obreta seva, *El Jayón*, va escriure un drama que s'estrenà el passat dijous en aquest teatre.

A la senyora Espina, que escrivint novel·les ha assolit bons èxits, li aconsellem que abandoni l'art de Talia.

Per a triomfar en el teatre no n'hi ha prou amb escriure bé, sino en *sapiguer escriure* i tenir en compte la psicologia i condicions dels personatges a fi de que, com succeïx en *El Jayón*, senzilla gent del camp no parli amb més eloqüència que l'Alcalá Zamora.

Altrament, hi ha una serie d'escenes dubtosament dialogades, ressentint-se, además, d'una manca absoluta de vitalitat i interès, i sols pot aprofitar-se la escena final del tercer acte.

La senyora Espina hauria de suprimir totalment l'últim acte, canviant un xic el final del tercer.

Aquesta és la nostra sincera i franca opinió, salvant tots els respectes que's mereix la distingida novel·lista.

— La funció de comiat de la Companyia Martínez Sierra valgué a la Caterina Bàrcena una franca demostració de les pregones simpaties que per ella sent el nostre públic. Tant en la comèdia *Amanecer*, com en la peça *Rosina es frágil* estigué senzillament admirable. Veritat és que aquesta obreta's presta magníficament per a lluir les seves facultats.

Al fer el balanç de la temporada, que ha durat no gaire més enllà de un mes, devem remarcar com èxits veritat, en lo que's refereix a obres, aqueixa comedieta susdita, *Campo a traviesa* i la tragèdia bíblica d'En Grau *El hijo pródigo*, Totes tres superbes creacions de la Bàrcena i motiu de lluitament per a tots els estudiosos actors de la companyia que és de lo milloret que s'ha presentat a Barcelona. En la part còmica, la *flor natural* fou per a aquella *gansada* de l'Abati, *Jesús, Maria y José*, que se salvà gràcies a la bona intepretació de tots i, molt particularment, d'En Simó Raso, que ja havem quedat en que és un actoràs.

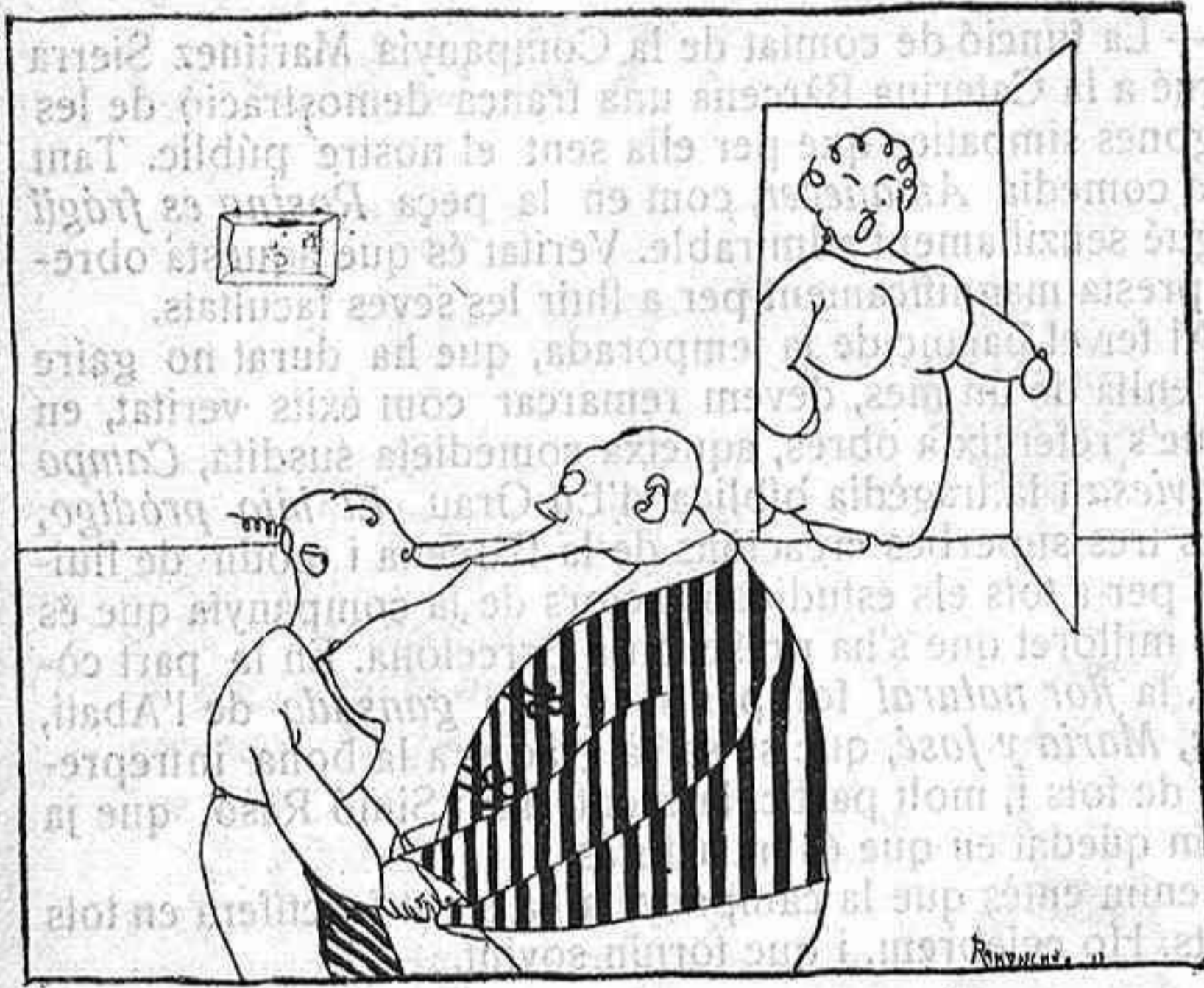
Tenim entès que la campanyeta ha sigut fructífera en tots sentits. Ho celebrem, i que tornin sovint.

NOVEDADES

Acabada la setmana galdosiana, la Xirgu ha tingut a bé meravellar-nos amb la represa de una obra que, al nostre entendre, no valia la pena de desenterrar. Ens referim a *El dragón de fuego*, de don Jacinto Benavente. Una tragèdia, o lo que sigui, feta únicament a base de decorat i vestimentes virolades, en la qual l'interès i l'emoció brillen constantment per la llur absència, per força havia de deixar fret i ensopit al auditori, car per quelcom passaren aquells temps de *Copelia* i *De la terra al sol*. Naturalment que la Xirgu i En Fuentes, encarregats dels papers protagonistes, hi fan molta i bona feina, però amb això no n'hi ha prou per a satisfer als morenos.

—Dispens, com que veia que era de paper... i bastant tronat...

—Jesús!... No t'en dones vergonya?... Amb la criada!...
—Tu en tens la culpa; perquè despatxaves la cambrera.

Dimarts degué estrenar-se una comèdia en tres actes *La casa deshecha*, del senyor Hernández Catá. Ens reservem els comentaris per a una altra ocasió, pel motiu de que encara no havem tingut el gust de veure-la.

CÓMICO

Darrerament s'ha estrenat en aquest afortunat teatre, un dels mes favorescuts del *Paralelo*, la sarçuela, quasi opereta, *La princesita de los sueños locos*, lletra dels senyors Peiró i Agulló, musica d'En Eduard Granados. Resultà un èxit franc i merescut, sobre tot merescut per lo que's refereix a la partitura, que és elegantíssima i molt inspirada. Alguns fragments aconseguen el bis, entre ells un duo d'amor, plè de sentiment i escrit amb molta traça, un aixerit couplet i una dansa de moda, que no dubtem se farà popular en els salons. La lletra, desgraciadament no està a l'altura de les solfes; els versos en que s'ha tingut d'inspirar el compositor són un xic ramplons i pobres: «amor i dolor»; «alegría i vida mía» i «ai, sí, me muero por tí»; heu-vos aquí la base de aquesta obreta, que tenint un argumentet simpàtic, encara que no massa original, podia salvar-se per alguna cosa més que per la tasca del music.

La princesita de los sueños locos resulta un bon èxit, ademés, per la perfectíssima interpretació que li donen les senyoretas Fuentes i Manau, en le ram de senyores, i els senyors Barberá i Teixes, del grèmi dels mascles. I en la presentació, feta amb tota cura, tampoc hi ha res a dir.

—S'ha reprisat en el mateix teatre, amb una bona acullida, la xistosa sarçuela *El iluso Cañizares*, que proporciona grans aplaudiments al excel·lent primer actor Joanet Martínez, qui ara tè en ensaig una opereta del mestre Millán, *La paciencia de Job*.

—I quan els carrils siguin del Govern, què?
—Aleshores els governants aniran més encarrilats.

ELS DEPORTS

S'ha acabat el Concurs Hípic.

Es una cosa ben ensopida això del Concurs Hípic!

Nosaltres, parlant amb franquesa, no hem anat cap dia a veure allò. Ens fa l'efecte del Circ eqüestre. Surt un cavall, salta per aquí, volta per allà, i torna a la quadra, sense haver fet gairebé res que'ns interesés. Diem que sembla el Circ eqüestre i ens quedem curts. El Circ eqüestre és més divertit que el Concurs Hípic.

Per lo tant, no volem molestar als llegidors narrant-los-hi les peripecies del *Trifimes melancoliens* o del *Vagido* o de tota aquella colla de cavalls que no se sab d'on surten, però que acaben per avorrir a un sant, de tants que n'hi han que fan sempre el mateix.

De futbol no volem parlar-ne. Som a l'estiu i no hi ha dret a fer jugar a ningú. Emprò, si els partits no's poden comentar, sí's pot fer un xic de broma amb la febre que'ls ha agafat als del *Real Español*, per a arreplegar jugadors fenòmens; començant per En Juliá, que és un viu, i ja el tenen i acabant per En Plazas, que també al últim s'ha deixat convèncer hi ha una maró, nois, que esparvera. Se parla de pessetes, però, no de centes, sinó de mils. Se creu que hi ha qui's vol gastar la plata per a que els colors blau-blancs, llueixin amb més esplendor que mai.

El mal és que d'això ne surt perjudicat el futbol. L'immoralitat va escampant-se i aviat no n'hi haurà un pam de net. Tots els qui sàpiguen fer quatre *filigranes* amb els peus se posaran a subasta.

Veuen, és lo que han dit alguns *cicleros* al Sindicat de Periodistes Esportius que dissabte i diumenge fan les 24 hores al Velòdrom de Sans:

—Si hi han *peles* correm, sinó, no.

I els pobres plumífers del Sindicat que sempre han donat a certes *llumaneres* uns bombos que no's merexien, ara han de oferir-los-hi unes quantes pessetes de premi encara que el benefici els resulti més magre que la Quaresma.

Crieu corbs.....

ESQUELLOTS

Barcelona ha hostatjat durant unes quantes hores tot un senyor ministre de la Corona: En García Te-Aprieto.

Segons notes semi-oficials publicades en la premsa, el senyor ministre feu el viatge a Catalunya al objecte de conèixer de la vora els nostres problemes socials.

I el senyor ministre ¿saben on va anar a estudiar aqueixos problemes palpitants?... Als toros.

El Gallito degué informar-lo de tot lo que'ns passa als catalans.

Ooooolé!...

La Junta de Protecció a l'Infancia ha acabat el diners, i fa una crida peripatètica a la gent piadosa i de cor sensible.

Entre altres coses, diu:

«Els bons barcelonins no permetran que'ls carrers de la ciutat tornin a veure's plens de trinxeraires...»

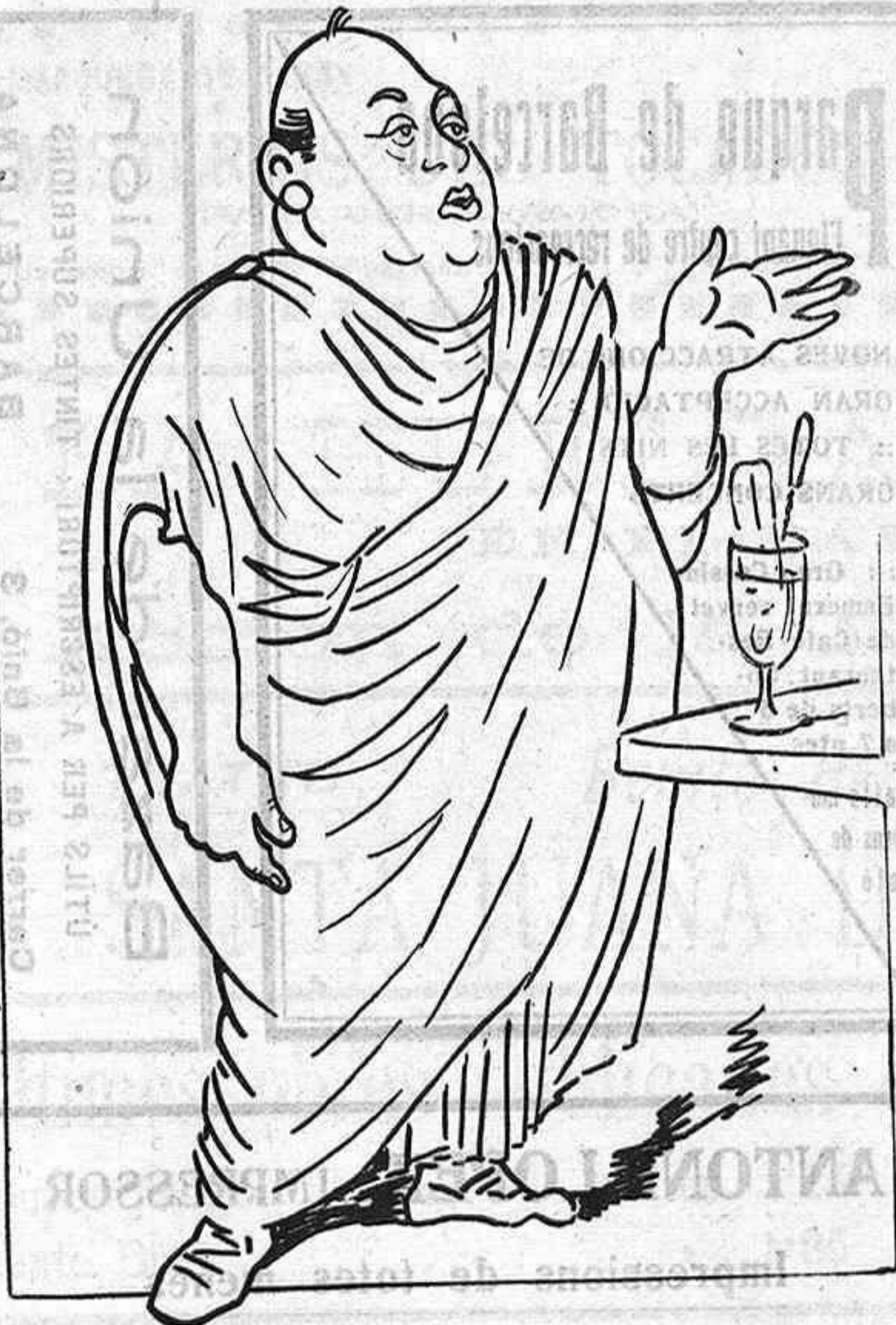
Home!... Tal com van les coses, quasi bé confessariem que val més veure'ls plens de trinxeraires que de policies.

Relacionades amb el procés *Bravo...*, *por pillo*, són molt nombroses les visites que els jutges fan a la presó.

Devegades els funcionaris de Justícia hi entren al matí i no'n surten fins al vespre.

Quatre jutges hi portà un cotxe de dos cavalls l'altre dia.

Al veure'ls entrar, un fulano ho comentava al carrer de Entenza.

EL DEBUT D'EN PICH AL SENAT

—Ilustres colegas: Yo al pan, pan; y al vino, vino; .. y fuera bolados.

—Vès si aquest no és el món al revés; els jutges van a la presó i els lladres se la campen.

Les eternes subsistències.

Maleïts pagesos. Varen cridar i amenaçar fins que'l govern va permetre l'exportació de la patata; i ara resulta que els barcelonins no podem menjar-ne perquè les poques que hi han costen un ull de la cara.

Era de veure, i paga que és gata.

On són el protestataris?... On són aquelles dones del any passat?

Davant el cas del preciós tubèrcul es qüestió de creure que els veritables pagesos som els consumidors barcelonins.

Se diu que els autos del procés sobre l'espionatge formen ja un plec de cinquanta fulles de paper del Jutjat.

Això's diu com donant a entendre que's tracta d'un procés voluminós.

Però, no és precisament volum lo que demana la Justícia... sinó que faci el pès.

Dos hidro-avions aliats varen volar, dissabte, per damunt de les aigües jurisdiccionals de Barcelona.

Al contemplar-los mentres evolucionaven per davant dels «Orientals», tothom ho deia:

Quina feina tindran els de *El Dia Gráfico*, cercant a veure si els aviadors han deixat anar alguna *pera*.

Qui'm compra fantasies?

Amb motiu de la mort de l'ex-policia Royo a la Model, s'han fet la mar de suposicions a *cual* més fonamentada:

Que si s'ha suïcidat,

Que si l'han envenenat,

Que si els remordiments,

Que si...

N'hi ha hagut per a tots els gustos.

Lo que deu dir En Brabo: — Això és un subdit excelent!... No se'm podia morir més a temps. L'ase emfum si xerra ara!...

Se'ns prega la següent gasetilla!

«Les Junes Directives de les Escoles del Districte Segon i Escoles del Districte Sisè, després de oïdes les manifestacions del seu digne president i de varis dels senyors presents que assistiren a la vetllada necrològica en honor del malaguanyat doctor Estrany, fan constar, d'una manera unànim, que's fan solidaris de les manifestacions fetes pel senyor Monegal en dita vetllada, perquè elles no entranyaven cap ofensa per a ningú, i sí lloança per a nostres Corporacions populars, i fan constar que per cap concepte són mereixedores del acord gravíssim de la Excma. Diputació, trencant tota mena de relacions amb dites Escoles, i al ensem ratifiquen en un tot la confiança més plena que tenen en el seu digne president.»

Ara, el senyor diputat provincial té la paraula.

Una febre intensa de casori ha agafat als toreros.

Pobres de nosaltres!

Això val tant com dir que la decadència del toreig és un fet. Torero casat, torero espatllat.

Perquè de la vicaria a la retirada, generalment, hi va molt poc temps de diferència.

Coses de la Diputació:

El dilluns:

—Que podria parlar am el senyor Vallés i Pujals?

—No, senyor; és a un casament.

El dimarts:

—Que hi ha el senyor Vallés?

—Es a una bodal.

El dimecres:

—Podria veure al senyor president?

—Avui no ha pogut venir; és a fer de *padri*; se li casa un amic.

I així els dijous, els divendres i els dissabtes i és de creure que també els diumenges...

El successor d'En Prat de la Riba, més que un president de Diputació, resulta, talment, el director d'una agencia de matrimonis...

El passat dijous, els senyors del Comité de la Exposició de Belles Arts, tornaren a fer passejar per aquell pseudescenari del popular Palau, a la Mary Luzing, *reial senyora*, que'ns han «recomanat» de Madrid.

Francament, hauriem preferit contemplar una sessió d'acrobacia de qualsevols *Felitos* i com a fi de festa hauria estat un èxit, sinó tan *reial*, més espeterrant, una «rumba» pel nostre mai prou ben ponderat Pérez de Rozas i el llojrat Carles Vázquez. «Ovación y... panza!»

Nosaltres ja havem tret la cèdula personal que'ns pertoca. Ja sabem que això de treure la cèdula no és igual que treure la rifa «sinó todo lo contrario» que deia En Sol i Ortega.

Però l'havem tret perquè és obligatori i perquè sembla que enguany va de debò; que no hi haurà aplaçaments ni tercers períodes voluntaris.

Ara... que si resulta que l'amic Morales ens ha enganyat... l'any que vé no la treurem fins per Nadal.

Amics, *buenol*... però *primos*, ja seria massa parentiu!...

Nostre Ajuntament acaba de adquirir la cèlebre finca nomenada «Convent dels gossos».

N'ha pagat la friolera de seixantadós mil duros.

Amb «gossos» i tot?

Una senyora bastant bruta i deixada entra a casa de un sastre d'infants.

—Déu lo guard. Venia a fer-los una reclamació.

—Digui, senyora.

—Sap aquell vestidet de dril que els vaig comprar pel nen, l'altre dia?

—Prou; me'n recordo.

—Doncs l'he rentat i ara li resulta petit.

—Això rai, donal... Ara, arribant a casa, renti el noi.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

MAGATZEMS

LAS GALERIAS

Rebudes les Novetats per a la

PRESENT TEMPORADA D'ESTIU

Darrers models en Trajos i Bruses

La millor surtida en Colls

Ploma i Pelerinas Marabout

Las Galerías

sempre vén a preus reduits

Ronda de Sant Antoni, 13 i Tamarit, 164

PREU FIXE

Telèfon A 4464

Parque de Barcelona

Elegant centre de recreacions

NOVES ATRACCIONS DE GRAN ACCEPTACIÓ ::
:: TOTES LES NITS GRANS CONCERTS

::: Gran Cassino
Esmerat servei de Cafè-Restaurant. Coberts de 5 a 7 ptes.

Balls moderns de Saló

Bazar de la Unión

ÚTILS PER A ESCRIPTORI : TINTES SUPERIORS

Carrer de la Unió, 3 BARCELONA

ANTONI LOPEZ, IMPRESSOR

Impressions de totes menes

Olm, 8, inter.

Telèfon 4115 A

Goigs a Sant Brabo

*Polisson, espia i guapo,
ja vos tenen agafat;
valgui vostre cautiveri
per la nostra llibertat.*

Dúieu camisa de seda
i samarreta brodada
i la clenxa i els mostatxos
untats de fina pomada.
Amb tals vestits i perfums
la dona, anc que fos casada,
només de mirar-la vos,
ja quedava deshonrada.

*Polisson, espia i guapo,
ja vos tenen agafat;
valgui vostre cautiveri
per la nostra llibertat.*

Manejàveu el bastó
igual que el pagès l'aixada,
sols que ell la clava en la terra
i vos en gent afamada.
Si un pres se deia ignocent
li clavaveu garrotada,
si era obrer o periodista
garrotada i bofetada.

*Polisson, espia i guapo,
ja vos tenen agafat;
valgui vostre cautiveri
per la nostra llibertat.*

Mantenieu tres senyores
pagant el gasto altres quatre;
macarró de sotes d'oros,
copes, espases i bastos!
De ruleta o set i mig
la qüestió és que anessin taules,
que pintés negre o vermell?
lo que es tu, sempre guanyaves.

*Polisson, espia i guapo,
ja vos tenen agafat;
valgui vostre cautiveri
per la nostra llibertat.*

Prò tot això no era prou,
te faltava una altre gràcia,
aviat la vas tenir:
fer d'espia d'Alemanya.

Vaixell que sortís del port,
vaixell que's torpillejava;
vaixell que's tragava el mar
pessetes que tu cobraves.

*Polisson, espia i guapo,
ja vos tenen agafat;
valgui vostre cautiveri
per la nostra llibertat,*